

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „*Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej*”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Winna Góra (Winnagóra)/ Wielkopolska/ Prusy, Niemcy

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Kolekcja prywatna znana jako Winna Góra generała Henryka Dąbrowskiego

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Kolekcja prywatna

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Po zakończeniu wojen napoleońskich generał Jan Henryk Dąbrowski osiadł w darowanym mu przez Napoleona majątku w Winnej Górze. w latach 1815-1816 zajął się dekoracją i aranżacją pałacowych wnętrz. Od 1809 r. przywoził do pałacu mapy, książki, grafiki, materiały źródłowe do historii Legionów, broń i pamiątki. Po śmierci generała w 1818 r. zbiory na mocy jego testamentu trafiły do warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Pałac w Winnej Górze na początku XX wieku został przebudowany, a oryginalne wnętrza z czasów Dąbrowskiego nie zachowały się.

Daty działalności / zakres czasowy:

1809-1818

Dostępność

Typ relacji instytucji wobec pamięci

--

Rodzaj pamięci

--

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

--

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	W trakcie przekształceń własnościowych – najprawdopodobniej będzie tam oddział Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy, instytucja samorządowa podlegająca marszałkowi województwa wielkopolskiego	
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	Bliższe dane w tej chwili nieznane	
GODZINY OTWARCIA		
DYREKTORZY		
ZARZĄDCA		
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadoptowany)		

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

Kolekcja prywatna, brak oficjalnej nazwy

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Brak danych

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Brak danych

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Jan Henryk Dąbrowski (1755-1818) - polski generał, mąż stanu, uczestnik insurekcji kościuszkowskiej (1794), twórca Legionów Polskich we Włoszech, inicjator powstania wielkopolskiego 1806 roku, naczelny dowódca wojsk polskich w 1813, senator, wojewoda Królestwa Polskiego w 1815, generał jazdy armii Królestwa Polskiego w 1815. Kolekcjoner militariów, bibliofil.

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Brak danych

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

Brak

Szczegółowa historia instytucji

Cesarz Napoleon w 1807 r. przekazał majątek biskupów poznańskich w wielkopolskiej Winnej Górze (Winnogórze) generałowi Henrykowi Dąbrowskiemu (1755-1818). Wódz Legionów Polskich osiadł w barokowym pałacu po zakończeniu wojen napoleońskich i w latach 1815-1816 zajął się dekoracją i aranżacją pałacowych wnętrz. Od 1809 r. przywoził do pałacu mapy, książki, grafiki, materiały źródłowe do historii Legionów, broń i pamiątki. Ponieważ pałac w Winnej Górze rozebrano na początku XX wieku, wiedzę o jego wnętrzach czerpiemy jedynie z przekazów pisanych – pamiętników Juliana Ursyna Niemcewicza i córki generała, Bogusławy z Dąbrowskich Mańkowskiej. Na mocy testamentu Dąbrowskiego kolekcja militariów, pamiątek, archiwum, związane z Legionami Polskimi oraz biblioteka trafiły do warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Przewieziono je do Warszawy,

gdzie stały się podstawą otwartego w 1823 r. muzeum w siedzibie Towarzystwa Przyjaciół Nauk (pałacu Staszica). Znajdowały się na pierwszym piętrze w trzech tzw. salonach Dąbrowskiego do 1830 r. Po powstaniu listopadowym zostały skonfiskowane i wywiezione do Rosji. Wróciły do Polski po 1921 r. na mocy ustaleń traktatu ryskiego. Niemal w całości uległy zniszczeniu podczas II wojny światowej (kilka obiektów zachowało się w Muzeum Wojska Polskiego). Zachowana część archiwaliów znajduje się obecnie w Archiwum Akt Dawnych w Warszawie (Teki Dąbrowskiego).

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

Militaria, książki, archiwum Legionów Polskich.

Zbiory Jana Dąbrowskiego składały się z trzech głównych trzonów: biblioteki (ponad 1100 woluminów), kolekcji militariów (ponad 500 obiektów) oraz archiwum Legionów Polskich. Księgozbiór zawierał dawne i współczesne dzieła z zakresu wojskowości. Uzupełniał go bogaty zespół map i planów wojskowych.

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

buława hetmana Stefana Czarnieckiego (dar Wincentego Krasieńskiego); szabla króla Jana III Sobieskiego wydobyta z konsulatu rzymskiego; chorągiew turecka, zdobyta w bitwie pod Parkanami w 1683 r., ofiarowana przez Sobieskiego do Loreto (przejęta przez legionistów); trumienka srebrna z kośćmi króla Stanisława Leszczyńskiego; szabla hetmana Tarnowskiego; siodło z rzędem po hetmanie Karolu Chodkiewiczu.

Strategia pozyskiwania zbiorów

Zakupy, dary zaprzyjaźnionych osób (w tym Legionistów)

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Wincenty Krasieński (podaował generałowi Dąbrowskiemu buławę hetmana Stefana Czarnieckiego)

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

Brak

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

1818 przeniesienie zbiorów do Warszawy (Zbrojownia Muzeum TPN w pałacu Staszica),
1832 wraz ze skonfiskowanymi zbiorami TPN przewieziona do S. Petersburga

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

Znana ze źródeł pisanych jest aranżacja gabinetu generała Dąbrowskiego w Winnej Górze, zdobionego we freski, wyobrażające pomniki poległych we Włoszech legionistów, umiejscowione na tle pasma Apeninów. Uzupełnieniem tego – jak pisała córka generała – „cmentarzyska” były wymalowane girlandy z liści laurowych, godła narodowe i trofea wojskowe, tarcze, pałasze, piki, kule armatnie, które miały otaczać środkową tarczę z Orłem Białym i Pogonią. Na tle tej romantycznej, przepełnionej trofealno-militarnymi akcentami wizji stały duże, wysokie, marmurowe kolumny, a na nich biusty Jana III Sobieskiego, Stefana Czarnieckiego i Napoleona Bonaparte, oraz biurko generała. Obecność innych przedmiotów w gabinecie nie jest potwierdzona źródłowo.

Wystawy czasowe

Brak

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Brak

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

Brak

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Brak

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Kolekcja dostępna dla okolicznych ziemian i arystokratów, a także zaprzyjaźnionych z generałem Legionistów.

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

Brak szczegółowych danych

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

M. Warkoczewska, „Siedziba wodza legionów”. Funkcje ideowe dekoracji wnętrza pałacu w Winnogórze, „Studia Muzealne”, 1977, t. XII, s. 61-72; J. Pachowski, Generał Jan Henryk Dąbrowski 1755-1818, Warszawa 1981 ; J. Pych, „Świątynia zwycięstwa”. Kolekcja broni i historycznych pamiątek generała Jana Henryka Dąbrowskiego, „Muzealnictwo”, 2004, nr 45, s. 46-59; W. Molik, Jan Henryk Dąbrowski w legendzie historycznej, [w:] Jan Henryk Dąbrowski: bohater narodowy, red. W. Molik, Poznań 2005, s. 46-61; U. Paszkiewicz, Utracona biblioteka gen. Jana Henryka Dąbrowskiego. „Cenne, bezcenne, utracone” 1998, nr 3/9, s. 4.

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Źródła opublikowane: B. z Dąbrowskich Mańkowska, Pamiętniki, Poznań 1880; J. Ursyn Niemcewicz, Podróż do Wielkopolski i Śląska w 1821 roku, Poznań 1873; A. Czołowski, Zbrojownia jenerała Jana Henryka Dąbrowskiego. „Dziennik Bydgoski” 1924, nr 299, s. 4, nr 300, s. 2

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Ewentualnie: Gładysz, Portret generała Jana Henryka Dąbrowskiego, ok. 1810 r., Zamek Królewski w Warszawie; Jan Maszkowski, Portret generała Jana Henryka Dąbrowskiego, przed 1840 r., Muzeum Narodowe we Wrocławiu (uznaje się, że na tych portretach fragmentarycznie widać wnętrza gabinetu generała w Winnej Górze)

Ciekawe cytaty

UWAGI:

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Kamila Kłodkiewicz

Data sporządzenia karty:

15.08.2018

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

--

METADANE* (wypełnia redaktor portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA	